

“Özgürlük için güvenlikten vazgeçenler ikisine de layık değildir”

Devletin asli vazifesi,
toplumsal güvenliğin
sağlanması. Diğer hususlar,
bunu tamamlayıcı vazifeler.
Ama biz tarihsel olarak çok
iyi biliyoruz ki, aynı zamanda
devlet güvenliği sağlarken
güvenlik önünde bir tehdit de
olabilmekte.

Yıllardır siyaset teorisi ve anayasa teorisiyle uğraşan birisi olarak bana sorsalardı, “Devleti ve onun damarlarında dolaşan kan olan siyaseti anlatan üç kavram söyle, bunlar herhalde güvenlik, özgürlük ve demokrasi olurdu. Gerçekten bu kavramlar devleti çok iyi ifade eden, devletin varlık nedenini ve hedeflerini ifade eden çok önemli kavramlar. Devlet ister, Weber’in tanımladığı anlamda meşru şiddet tekeli olsun, ister Marks’ın ifade ettiği anlamda sömürü aracı olsun her halükârda

varlık nedeni güvenlik olan bir kurumlar ve kurallar bütünü. Devletin asli vazifesi, toplumsal güvenliğin sağlanması. Diğer hususlar, bunu tamamlayıcı vazifeler. Ama biz tarihsel olarak çok iyi biliyoruz ki, aynı zamanda devlet güvenliği sağlarken güvenlik önünde bir tehdit de olabilmekte. Dolayısıyla devletin meşruiyeti sorunu karşımıza çıktığında da diğer iki kavram devreye giriyor, temel hak ve özgürlükler ve demokratik irade. Dolayısıyla devletin varlık nedeni güvenlik, ama meşruiyet temeli temel hak ve özgürlüklerin

korunması ve halk iradesinin yönetime yansımaları.

Bu çerçevede belki biz başlığı biraz revize edebiliriz, diyebiliriz ki: Demokratik Türkiye’de özgürlük-güvenlik ilişkisi, güvenlik-özgürlük bağlantısı nasıl olmalıdır? Bunu burada tartışabiliriz, çünkü amacımız kavramsal teorik bir tartışma yapmak değil, Türkiye’ye, özellikle valilerimize bir anlamda faydalı olabileceğini düşündüğümüz ve vizyoner nitelikte, güncel tartışmaların ötesine geçerek tarihsel derinliği olan ve

*Bu Metin Sayın Prof. Dr. Zühtü ARSLAN’ın 8 - 10 Şubat 2012 Tarihli Valiler Toplantısı Güvenlik, Özgürlük ve Demokratik Değerler Konulu Açık Oturumdaki Konuşmasından Derlenmiştir.

gelecek perspektifi sunan analizleri burada yapabilmek.

Türkiye özeline baktığınızda, mesele farklılıkların nasıl yönetileceği meselesinde dögümleniyor. Bu konuda farklı yaklaşımların olması da son derece doğal. Bazen güvenlikçi bir perspektif ağır basıyor bazen daha özgürlükçü bir perspektif ağır basıyor. Ama herhalde hepimiz şunda hemfikiriz: bu kavramlar birbirine rakip, birbirine alternatif kavramlar değil. Benjamin Franklin'e atfedilen bir söz var, diyor ki: "Özgürlüğü güvenliğe feda edenler ikisini de hak edemezler. İkisine de layık değiller ve sonuç itibarıyla ikisini de kaybederler." Bunun tam tersi de doğru, özgürlük için güvenlikten vazgeçenler de ikisine layık değillerdir, ikisini hak etmezler ve ikisinden olurlar diyebiliriz. Dolayısıyla bir dengeden çok, birbirini tamamlayan değerlerin uyumlu ilişkisinden bahsetmek belki daha isabetli olur.

Tanzimat Fermanı'nı bir kez daha okudum buraya gelirken. Güvenliğin bir devlet açısından ne kadar önemli olduğunu çok güzel ifade ediyor o Ferman ve bireylerin dünyada en fazla değer verdiği şeylerin can, mal ve namus güvenliği olduğunu, bunu sağladığınız takdirde devletimizin kalkınacağını, milletimizin mesut olacağını ifade ediyor. Ama Tanzimat Fermanı'nı bir kenara bırakalım, Mithat Paşa'ya bakalım, Kanun-u Esası'nın mimarı olan kişi.

Mithat Paşa 1878'de bir makale yazıyor, çok değerli bir makale bu, yedi sekiz sayfalık kısa ama çok özlü bir çalışma, İngilizce ve Fransızca olarak yayınlanıyor. O makalenin sonuç cümlesi aynen şöyle, oku-

yorum: "Ciddi reformlar yapılmak isteniyorsa, farklı dinden ve etnik kökenden oluşan bir nüfusun birlikteliği isteniyorsa, Türkiye'nin anayasal rejime sahip olması gerekir." Makalenin ismi de: "Türkiye'nin Dünü, Bugünü ve Yarını"

Şunu da söylüyor, çok ilginçtir, bugün buna ve benzeri sözlere çok şahit oluyoruz, diyor ki: "Anayasa, hastalıklarımızın yegane ilacı ve iç ve dış düşmanlara karşı mücadelemin avantaj sağlayan tek araçtır." Tabii, Mithat Paşa'nın sonunu hepimiz biliyoruz. Fakat anayasacılık mücadelesindeki yeri de malum. Bugün de özgürlük-güvenlik ilişkisinde yeni anayasa tartışmaları gündemde ve yeni anayasanın iki önemli sorunu olduğunu hepimiz biliyoruz. Birincisi, Mithat Paşa'nın ifade ettiği farklılıkların bir arada yaşatılabileceği ve yönetilebileceği bir formatın oluşturulması. İkincisi de, iktidar haritasının demokratik esaslar çerçevesinde yeniden çizilmesi. Ama bunlara ve bunların tartışmasına daha gelemedik. Meclis Uzlaşma Komisyonu çalışıyor. Umarız, hepimizin isteği bu, demokratik kriterlere, özgürlük esaslarına uygun bir yeni anayasaya hep beraber kavuşuruz ve hepimizin "İşte bu" diyebileceği bir anayasa olur bu. Tam, "İşte bu" dendiğinde ben de bir fıkrayla bitirmek istiyorum.

İki üç hafta önceydi, Zizek diye bilinen meşhur bir filozof var, biliyorsunuz Türkiye'ye de geldi, NTV'de ve farklı kanallarda konuştu. "İdeolojinin Yüce Nesnesi" diye bir kitabı var, Türkçeye de çevrildi bu kitap, onun girişinde şöyle bir olay anlatıyor... Onun Türkiye ile ilgisi yok, hemen belirtiyim, Slovenya'da geçen bir olay veya fıkra. Adamın

Benjamin Franklin'e atfedilen bir söz var, diyor ki: "Özgürlüğü güvenliğe feda edenler ikisini de hak edemezler. İkisine de layık değiller ve sonuç itibarıyla ikisini de kaybederler."

birisi zorunlu askerlikten kurtulmak için bir yol deniyor, takıntı sendromu geliştiriyor. Önüne gelen her belgeyi, kâğıdı "Bu değil, bu değil" diye sağa sola fırlatıyor. Diyorlar ki, "Bu sıkıntılı, bunu doktora götürelim" Psikiyatriste götürüyorlar, orada da doktorun masasında eline geçen her türlü kâğıdı atıyor sağa sola, "Bu değil, bu değil, bu değil" bir şey arıyormuş gibi. Doktor bakıyor, diyor ki: "Bu askerlik için elverişli değildir" yazıyor raporunu, okuyor bakıyor, "İşte bu" diyor. Yani hepimizin "İşte bu" diyeceği bir anayasa belki olacak belki olmayacak, onu bilmiyoruz, önümüzdeki süreç gösterecek. Ama hepimizin temennisi, bu üç kavramın, güvenlik, özgürlük ve demokrasi kavramlarının sağlıklı bir şekilde yerli yerine oturduğu bir Türkiye.

Yıllardır siyaset teorisi ve anayasa teorisiyle uğraşan birisi olarak bana sorsalardı, "Devleti ve onun damarlarında dolaşan kan olan siyaseti anlatan üç kavram söyle, bunlar herhalde güvenlik, özgürlük ve demokrasi olurdu."